

כל מה שרציתם לדעת על בטוחות

מדריך מעשי ליועצים משפטיים

בטוחות

(שאינן שעבוד)

1

פיקדון

2

ערבות בנקאית
אוטונומית

3

ערבות אישית

4

ערבות חברת אם

5

שטר חוב

● הבטוחה הכי פשוטה ונקייה

● הפקדת כסף מזומן אצל המוטב

● לא מערב ניירת, מסכימים על סכום מסוים – המוטב יכול לחלט בקרות האירוע המפעיל שעליו סוכם בין הצדדים

● הכוח בידי המוטב – על החייב לנקוט בהליך נגד מימוש הפקדון

מה דין פיקדון בחדלות פירעון?

פיקדון "רגיל" אצל הנושה

● אינו נכס של הנושה, על אף שמוחזק אצלו

● אם יחולט כנגד חוב עבר - כפוף לביטול הפעולה בדיעבד בהתאם לס' 219 לחוק חדלות פירעון

פיקדון שהופקד בנאמנות

● פיקדון שהופקד בנאמנות לא יתערבב בשאר הנכסים אם החברה תהפוך לחדלת פירעון

● יש להוכיח כי מדובר בנאמנות אמיתית

● שני תנאים להתקיימות נאמנות: זיקת הנאמן לנכס; החובה המוטלת עליו לפעול לטובת אחר או לטובת מטרה, שלא לטובת עצמו (פס"ד פבליקוב, פס"ד אוטו מקס)

ערבות בנקאית אוטונומית

● מנותקת מעסקת היסוד

● היוצרות מתהפכות - הכוח בידי המוטב

● כלי מהיר ופשוט, אין צורך בהוכחות כלשהן

● עבור מעמיד הערבות - כרוך בפגיעה בתזרים, "סוגרים בצד" את סכום הערבות

ערבות בנקאית – אוטונומית מול רגילה

פרמטר	ערבות	ערבות אוטונומית
תלות בחוזה הבסיסי	כפופה לטענות מהחוזה	עצמאית מהחוזה
תנאים למימוש	נקיטה בהליך משפטי	פנייה לבנק/לגורם המממן בהתאם לתנאי הערבות
מהירות מימוש	דורש הוכחה	מהיר ונזיל
"כוח"	המוטב המחזיק בערבות הוא זה שצריך לנקוט בהליך משפטי ולהוכיח את זכאותו לכסף	בידי המוטב – הנטל להוכיח כי המימוש לא היה מוצדק הוא בידי נותן הערבות
הגנת החייב	רחבה – מתגונן מפני הליך משפטי	מצומצמת
מתי עדיף?	חייב	מוטב

ניסוח כתב ערבות בנקאית אוטונומית

עצמאות הערבות נלמדת מנוסח הכתב: הבנק מתחייב לשלם כל סכום שיידרש בגבולות הערבות, ללא צורך בראיה או באסמכתא; נוסח המזכה בפירעון ללא ביסוס הדרישה מהווה סממן עיקרי ליסוד האוטונומי של הערבות

דוגמה - לא להשאיר נוסח עמום; החילוט יעשה ללא צורך בהוכחה או בראיות כלשהן

הנדון: כתב ערבות בנקאית אוטונומית בלתי מותנית מס' _____

על פי בקשת _____ (להלן: "המבקש") אנו ערבים בזה כלפיכם (להלן: "המוטבים") בערבות אוטונומית בלתי מותנית לשלם לכם סך של _____ ש"ח [שקלים חדשים], בתוספת הפרשי הצמדה למדד כפי שיפורט להלן (סכום הקרן והפרשי ההצמדה ייקראו להלן: "סכום הערבות") שתדרשו מאת המבקש, בקשר עם תוספת להסכם שכירות מיום _____ שנחתמה ביום _____ בינכם לבין המבקש, וזאת תוך 10 ימים מעת הגיעה אלינו דרישתכם הראשונה בכתב חתומה על ידי המוטבים, מבלי להטיל עליכם לבסס אותה או לתת הסברים בקשר לכך, ומבלי לטעון כל הגנה שתעמוד או יכולה לעמוד בקשר לחיובו ומבלי שתהיו חייבים לדרוש את התשלום תחילה מהמבקש.

דוגמה - הקבלן יספק לשותפות, בתוך 21 יום מחתימת ההסכם, כתנאי לקבלת התשלום המקדמי, ערבות בנקאית, אוטונומית ובלתי מותנית

- 7.1 The Contractor shall furnish to THE PARTNERSHIP within 21 days from signing the Agreement as a condition to receiving the Advance Payment an unconditional on-demand guarantee issued by any bank, financial institution or surety bond provider acceptable and approved in advance by THE PARTNERSHIP, in an amount equal to the total Advance Payment amount in the form of Appendix L or in other wording acceptable and approved in advance by THE PARTNERSHIP (the "Advance Payment Bond"). Against the Advance Payment Bond THE PARTNERSHIP shall pay the Contractor an advance payment in the amount of 10,000,000 € (Ten Million Euro) (the "Advance Payment") plus VAT against a duly issued tax certificate.

חריג המרמה

ע"א 5717/91 – מליבו ישראל בע"מ נ' אז-דז טרום בע"מ (בפירוק) ואח',
פ"ד נ(2) 685 (1996)

מעשה תרמית חמור.
עניין מליבו הוא חריג בנוף, לרוב חריג המרמה מוזכר בפסיקה
כחריג תיאורטי לצד חריג הנסיבות המיוחדות.

החלטה:

בכתב הערבות נקבע כי הערבות תמומש רק לאחר קבלת דרישה בכתב
שאליה יצורף תצהיר לפיו מליבו לא עמדה בהתחייבויותיה.

ביהמ"ש הכריע כי ניתן תצהיר שקרי לאור העובדה כי הוא ניתן לאחר
השלמת הפרויקט, המוטב התחייב בעבר להחזיר את הערבות וכן
המסמכים הצביעו על כך שהעבודות הושלמו.

חריג נסיבות מיוחדות

ת"א (מחוזי חי') 57613-08-20 י.ע.ז – חברה לבניה ופיתוח בע"מ נ' רפאל
מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (נבו 25.11.2020)

התנהגות שרירותית של המוטב בדרישת הפירעון; חוסר תום לב
קיצוני ובולט; התנהגות הנובעת מהפעלת לחץ או מנקמנות.

החלטה:

באופן חריג נקבע כי קיימת הצדקה להימנע מחילוט אחת מתוך
שתי ערבויות בנקאיות שניתנו, מאחר שהוכח קיומו של חריג
הנסיבות המיוחדות בשל הכללת סכומים שמחומר הראיות
שהוצג, ניכר כי נכנסו לחישוב סכומים שאינם חלק ממצבת
החובות.

ערבות חברת אם

נדרשת כאשר הצד המתקשר הוא חברת בת, חברת פרויקט או ישות "רזה" ללא נכסים

חברת אם בעלת איתנות פיננסית מתחייבת לפרוע את חובות החברה המתקשרת בעת הפרה

יש להגדיר כערבות עצמאית - פנייה ישירה לחברת האם ללא מיצוי הליכים נגד חברת הבת

דוגמה

(**"המשכירה"**)

הנדון: **ערבות חברת אם – הסכם שכירות**

א.ג.נ.,

- לפי בקשתכם, הרינו ערבים ואחראים כלפיכם לתשלום כל סכום שיגיע לכם מחברת **[REDACTED]** בע"מ (להלן: **"השוכרת"**) בקשר עם תשלום דמי השכירות בהתאם להסכם שכירות שנחתם ביניכם ובין השוכרת ביום **[REDACTED]** על כלל תוספותיו (להלן: **"ההסכם"**), הכל כמפורט להלן (להלן: **"סכום הערבות"**).
- היה והשוכרת תפר את התחייבותיה לתשלום דמי השכירות בהתאם להסכם, הננו מתחייבים לשלם לכם כל סכום שיידרש על ידכם (עד לגובה סכום הערבות) תוך **14** ימי עסקים מקבלת דרישתכם הראשונה בכתב, וזאת בתנאי כי: (1) פניתם תחילה לשוכרת בדרישה לפרוע את חובה כלפיכם, והחוב לא נפרע במלואו על ידי השוכרת **14** ימי עסקים ממועד הפנייה לשוכרת; ו-(2) בתנאי כי לדרישתכם אלינו יצורף אישור החתום על ידי נציג מטעמכם המאשר כי התבצעה פנייה מוקדמת כאמור בתת סעיף (1) והחוב הנתבע לא נפרע.
- ערבות זו תישאר בתוקפה עד לסיומו של הסכם השכירות.
- ערבות זו הינה בלתי חוזרת ואינה ניתנת לביטול על ידינו אלא בתום תוקפה, וכן היא אינה ניתנת להעברה ו/או להסבה.

מנגנון

כאשר חברה פרטית מבקשת ללוות, הבנקים מבקשים ערבות אישית של מנהל/בעל מניות

זוהי התניה על עקרון האחריות המוגבלת

בעלי המניות או המנהלים ערבים ביחד ולחוד לכל התחייבויות החברה

נוצרת זיקה ישירה לנכסיהם הפרטיים

דוגמה

ערבות אישית בלתי חוזרת

אני/הח"מ:

1. _____ ת.ז. _____ מרחוב _____ :

2. _____ ת.ז. _____ מרחוב _____ :

(ביחד ולחוד)

לאחר שקראתי והבנתי את תוכן הסכם השכירות מיום _____, שכתב ערבות זה הינו מצורף לו בסופו, ואת כל יתר נספחיו (לרבות ובלי לגרוע מכלליות האמור, הסכם הניהול) (הסכם השכירות וכל נספחיו ייקראו ביחד להלן: "**ההסכם**"), מתחייב וערב בזה אישית ביחד ולחוד עם הערבים הנוספים לעיל, באופן בלתי חוזר, לביצוען המלא והמדויק של כל התחייבויות השוכר _____ (להלן "**השוכר**") על פי ההסכם, כלפי (להלן "**המשכיר**") ו/או חברת הניהול ו/או כל מי שיבוא מטעם המשכיר ו/או חברת הניהול בהתאם להוראות ההסכם (להלן בכתב ערבות זה: "**הזכאי**"), ואני מתחייב לשלם לזכאי כל תשלום מכל מין וסוג שהוא, לרבות ובלי לגרוע מכלליות האמור, סכומים בגין פיצוי ו/או שיפוי, שהשוכר היה אמור לשלם לזכאי על פי ההסכם ושלא שולם במלואו ובמועדו, וזאת בתוך 30 ימים מקבלת דרישה בכתב מהזכאי, ובלי שהזכאי יצטרך להוכיח לי את אי התשלום האמור.

עזיבת מנכ"ל או בעל המניות – מה קורה לערבות?

01

הערבות לא פוקעת

כתב הערבות אינו מתבטל או פוקע אוטומטית והוא נשאר בתוקף לחובות קיימים ועתידיים

02

כיצד לבטל?

הודעה בכתב לנושה והודעה על סיום התפקיד ס' 15(א) לחוק הערבות - ביטול ערבות לחיוב עתידי

ניתן לחזור מערבות לחיוב עתידי אך לא מערבות לחיוב קיים

03

המועד הקובע

מועד החתימה על כתב הערבות קובע את מעמד הערב, לא מועד העזיבה

ע"א (מחוזי ת"א) 3440/05 סגל נ' בנק אגוד לישראל בע"מ (21.2.2008)

"העובדה שלאחר החתימה שינה המערער את מעמדו ולא החזיק עוד במניות החברה, אינה רלוונטית שכן המועד הקובע את מעמדו של הערב הינו מועד החתימה על כתב הערבות". בפס"ד, טען המערער כי יש להכיר בו כערב יחיד וביהמ"ש דחה את הטענה בין היתר מהנימוק כי בעת שחתם על שטר הערבות, היה המערער בעל מניות ומנהל בחברה

מסמך המסדיר את ביטול הערבות האישית של בעל המניות היוצא:

אישור החלפת מניות וביטול ערבות אישית

אישור החלפת בעל מניות ביזם וביטול ערבות אישית

נחתם ונערך ביום

1. הואיל ובהתאם לסעיף 18.1 להסכם שנערך ונחתם בין [REDACTED] (להלן: "החברה") לבין [REDACTED] (להלן: "היזם") ביום [REDACTED] (להלן: "ההסכם"); העברת או החלפת מניות ביזם כפופה לאישור החברה מראש ובכתב;
2. והואיל ועתיד להיחתם הסכם למכירת כלל מניות חברת [REDACTED] (להלן: "חברה") ביזם אל חברת [REDACTED] (להלן: "חברה");
3. החברה מתכבדת לאשר באופן בלתי חוזר את העברת המניות [REDACTED];
4. כמו כן, הואיל ובהתאם לסעיף 15.1.3 להסכם העמיד מר [REDACTED] נושא ת.ז. [REDACTED] (להלן: "מר [REDACTED]") ערבות אישית בלתי חוזרת לביצוע המלא והמדויק של כל אחת מהתחייבויות היזם על פי ההסכם בהתאם לנוסח הערבות המצורף "כנספת 1" לאישור זה.
5. וכן, בהתאם לסעיף 16 לתוספת להסכם מיום [REDACTED] (להלן: "התוספת") העמיד [REDACTED] ערבות אישית בלתי חוזרת גם להתחייבויות מכוח התוספת וכן, העמיד שיק ביטחון אישי על סך 200,000 ₪;
6. החברה מתכבדת לאשר כי לאור עסקת העברת כלל המניות ביזם לידי הרוכשת שעתידי להיחתם, יסולק כתב הערבות האישית ויוחזר שיק הביטחון שניתן על ידי מר [REDACTED]; ומר [REDACTED] לא יחנב דבר בגין התחייבויות היזם על פי ההסכם כאמור וכל טענה ביחס לאי קיום התחייבויות היזם מכוח ההסכם תופנה אל הרוכשת;
7. יובהר: כניסתו לתוקף של מסמך זה מותנית בביצוע והשלמת העסקה בין [REDACTED] לבין הרוכשת.

מי לא נהנה מהגנות "ערב יחיד"? ס' 19

● תאגיד

● בן/בת זוג של החייב

● שותף של החייב

● בעל עניין בתאגיד מחזיק 5% ומעלה

● מי שרשאי למנות דירקטור/מנכ"ל

● מי שמכהן כדירקטור/מנכ"ל

הגנות בחוק

● סעיף 21 – סכום קצוב

חובה לנקוב בסכום קצוב בכתב הערבות

● סעיף 22 – גילוי והבלטה

חובת גילוי והבלטת סכום החיוב

● סעיף 26(א) – הודעה מראש

אם החייב לא פרע את החוב, על הנושה להודיע על כך לערב תוך 90 יום; במידה ולא הודיע, הערב לא יישא בנזק שהיה יכול למנוע

לא ניתן להתנות על ההגנות המוקנות לערב יחיד, אלא אם כן ההתניה היא לטובת הערב היחיד (סעיף 32 לחוק הערבות)

שטר חוב – סעיף 84(א) לפקודת השטרות "שטר חוב הוא הבטחה ללא תנאי ערוכה בכתב מאת אדם לחברו, חתומה בידי עושה השטר, בה הוא מתחייב לפרוע לאדם פלוני או לפקודתו, או למוכ"ז, עם דרישה, או בזמן עתיד קבוע או ניתן לקביעה, סכום מסוים בבס"ף"

תנאים לשטר חוב (סעיף 84(א) לפקודת השטרות)

- התחייבות ללא תנאי בשטר חוב
- מאדם אל חברו
- לשלם לאדם מסוים לפקודתו או למוכ"ז
- סכום קצוב
- עם דרישה במועד עתידי קבוע או ניתן לקביעה
- חתימת עושה השטר

שטר חוב

- כלי מקובל מאוד בשוק הישראלי
- ערבות אישית ב"תחפושת"

● **שטר חוב עם ערבים:** שטר החוב המקובל ביותר, כולל חתימה של שני ערבים לרוב. ערבים אלו מתחייבים לפרוע את שטר החוב ככל שהחייב לא יעמוד בתשלום חובותיו

● **שטר חוב ללא ערבים:** שטר חוב שאינו דורש החתמת ערבים. שטר זה מקובל פחות שכן הוא מעלה את רמת הסיכון עבור המוטב

● **שטר חוב סחיר ולא סחיר:** שטר חוב שאינו סחיר נועד למוטב בלבד, כאשר שטר חוב סחיר ניתן להעברה לגורמים אחרים. לרוב שטר החוב הינו לא סחיר – כלומר, במקרה של אי מימוש התחייבות רק המוטב יכול לממש את שטר החוב

תודה על ההקשבה!

A yellow icon of two hands shaking, symbolizing agreement or partnership.

NC & CO Law Firm